

Ympäristöterveyden Asiantuntijat ry
Gallen-Kallelankatu 8
28100 Pori

LAUSUNTO

24.4.2017

kirjaamo@mmm.fi

Viite: Kirjallinen lausuntopyyntö 13.3.2017 Dnro 440/01.03/2017

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta maa- ja metsätalousministeriön ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta annetun asetuksen muuttamiseksi

Muutoksella yksinkertaistettaisiin rakenteellisia ja suojavaatetusta koskevia vaatimuksia, toimintojen ajallisen erottamisen mahdollisuus tuotaisiin paremmin esiin eikä siivousvälineille vaadittaisi enää erillistä tilaa. Lisäksi säädettäisiin alkutuotannon osalta teurastamisesta alkutuottajan omaan käyttöön. Asetus tulisi voimaan 1.6.2017.

Ympäristöterveyden Asiantuntijat ry toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Ympäristöterveyden Asiantuntijat ry:n jäsenistöön kuuluu laajasti ympäristöterveyden yhteistoiminta-alueilla terveystarkastajina ja vastaavina toimivia asiantuntijoita. Yhdistyksen kannanotot on tässä esitetty nimenomaan elintarvikevalvontaa tekevien viranhaltijoiden näkemyksen pohjalta.

”Asetusehdotuksen 2 momentin mukaan elintarvikehuoneiston siivousvälineet olisi puhdistettava, säilytettävä ja huollettava hygieenisesti. Asetuksen sanamuotoa yksinkertaistettaisiin. Lisäksi poistettaisiin vaatimus erillisestä tilasta siivousvälineiden säilytystä varten. Asetusehdotuksen 3 momentin mukaan valvontaviranomainen voisi sallia siivousvälineiden, käymälän ja pukeutumistilan sijoittamisen elintarvikehuoneistosta erilliseen tilaan tai rakennukseen, jos se toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen olisi tarkoituksenmukaista ja samalla voitaisiin varmistua siitä, ettei elintarvikeeturvallisuus vaarannu.”

Elintarvikevalvojilta on tullut palautetta, että toivottaisiin, ettei asetuksesta poistettaisi velvoitetta järjestää elintarvikehuoneistoon erillistä ja asianmukaisesti varustettua tilaa siivousvälineiden säilytystä ja huoltoa varten. Epäselväksi koetaan, missä toimijat huoltavat välineet ja säilyttävät puhdistusaineet, jos tilaa ei olisi varattu. Tulisiko kertakäyttöisten välineiden käyttöä lisätä?

”Asetuksen 17 §:n (Henkilökohtainen hygienia) 1 momentti esitetään muutettavaksi. Asetusehdotuksen mukaan henkilöllä, joka elintarvikehuoneistossa käsittelee helposti pilaantuvia pakkaamattomia elintarvikkeita, tulisi olla riittävä suojavaatetus, jota käytetään ainoastaan tässä elintarvikehuoneistossa. Asetuksen sanamuotoa yksinkertaistettaisiin. Lisäksi poistettaisiin yksityiskohtainen vaatimus suojavaatetuksesta (työpuku, päähine sekä jalkineet). ”

Elintarvikevalvojien näkemyksen mukaan asetuksesta ei tulisi poistaa yksityiskohtaista vaatimusta suojavaatetuksen sisällöstä. Valvojien näkemyksen mukaan vain ohjeelliset vaatimukset johtavat siihen, ettei suojavaatetusta käytetä (riittävyuden tulkinta), mikä aiheuttaa pahimmillaan kiistelyä toimijoiden ja valvojien näkemyseroista ja hankaloittaa mm. oiva-arvioinnin tekemistä.

Tällä hetkellä valtakunnallisissa Oiva-arviointiohjeissa kohdassa 4.3 arvioidaan työvaatetusta: ” Suojavaatetus (työpuku + päähine + jalkineet) helposti pilaantuvia pakkaamattomia elintarvikkeita käsittelevillä henkilöillä. Työpukua, päähinettä ja jalkineita käytetään ainoastaan elintarvikehuoneistossa. ”

Valvonnassa koetaan hankaluutta sen suhteen, että säädöksiä yksinkertaistetaan jatkuvasti, mikä lisää tulkinnanvaraisuutta niin toimijoiden kuin valvojienkin keskuudessa. Näistä syntyy entistä enemmän ristiriitaisia käsityksiä, mikä hankaloittaa entisestään esim. oiva-arvioinnin tekemistä. Riskinä voikin olla, että oiva-järjestelmällä haettu yhdenmukaisuus taas heikkenee. Valvontatiedot on kuitenkin Elintarvikelain (23/2006) § 21 mukaan julkistettava. On myös edelleen tilanteita, joissa sekä valvontakohde että valvoja hyötyvät siitä, että toiminnalle on annettu selvät säännöt.

Lopuksi yhdistys toteaa, että asetusmuutokset jättävät entistä enemmän tulkinnan varaa esim. siivousvälineiden huoltoon ja säilytykseen sekä riittävän suojavaatetuksen liittyen. Näin ollen yhdistys haluaa korostaa, että Elintarvikelain (23/2006) §:ssä 16 asetettua elintarvikealan toimijan huolellisuusvelvoitetta tulee korostaa yhä enemmän elintarviketoiminnassa. Toimijan tulkintaan esim. tilojen riittävydestä ja suojavaatetuksesta tulee myötävaikuttaa toimijan itsensä harjoittama toiminta ja toiminnan luonteen asettamat raamit ja vaatimukset. On toivottavaa, että näistä painopistemutoksista tiedotettaisiin niin toimijoille kuin valvojillekin aktiivisesti ja riittävästi.

Teemu Holmén
puheenjohtaja
teemu.holmen@gmail.com

Saana Laakkonen
sihteeri
laakkonen.saana@gmail.com